

Osztie Zoltán:

A közös történelmi emlékezet az 1100 éves magyar történelemben

Rákosszentmihály, 2025. október 11.

Kedves Elnök Asszony, Főtisztelendő Atyák, Kedves Gábor, Kedves Barátaim! Egyrészt megrendült vagyok, természetesen, mert hiszen Mindszenty bíboros atya nevét viselő kitüntetést kapni az nem csak, hogy megtiszteltetés, hanem kötelez is. Ezzel tökéletesen tisztában vagyok, hogy ez kötelesség és kötelez a jövőre nézve is. Annak a templomnak vagyok a plébánosa, ami ott a két palota között kukucskál kifelé és amelyik oldalában egy Mindszenty emléktáblát helyeztünk el kiáltva Budapest legősibb templomán, mert hiszen szerettem volna, hogyha azon a templomon, amely előtt egyébként egy óriási jelentőségű beszédet mondott el a bíboros atya, egyszer és mindenkorra ott lenne az ő emlékezetének a hirdetése. Tessenek szívesek lenni majd megnézni, a templomkert felőli oldalon van, nagyon látványos és nagyon markánsan előtűnik ez az emléktábla.

Ahhoz a nemzedékhez tartozom, amelyik átélte még a kommunista diktatúrának a szörnyű embertelen és embergyűlölő voltát. Nagyon jól emlékszem arra, hogy hogyan puhult a diktatúra, miközben eleven maradt. Az előző két évfolyamban még névre szólóan kapták a békegyűlésre – Gábor emlegette ezt a békegyűlést – a meghívót, az eggyel fölöttünk lévő évfolyam már csak évfolyamszinten kapta meg és mi már nem kaptunk. De ugyanakkor megpróbáltak még beépíteni az Andrássy úton, az útlevélosztályon – ez volt a címe, hogy útlevélosztály – még berendelték és ott kihallgattak, megpróbáltak beépíteni és megpróbáltak rávenni arra, hogy működjenek együtt a rendszerrel. Szokásos mézesmadzagokkal, ezt nem részletezem. Természetesen nem álltam kötélnek, ezt nem kell mondani; és átértük viszont azokat az éveket és azokat az évtizedeket, amikor édesanyám nagyon megtanított bennünket Mindszenty bíboros tiszteletére; Bécsből még a ruhánk alatt hoztuk haza az ő emlékiratait. Ahhoz a nemzedékhez tartozom, akik még átérték a kommunista-szocialista diktatúrának ezeket a szörnyű, embertelen éveit. És valóban meggyőződésem, hogy a három totalitárius rendszer ugyanaz és most nem idézem

újra, de meggyőződésem, hogy leírásával is a három rendszer leírásával is teljesen nyilvánvaló ez az összefüggés.

Hadd idézzem először a mondandóm bevezetőjében – mert nagyon sokatmondó – a bíboros atya máriacelli sírfeliratát. Aki Csehimindszenten született 1892 március 29-én, pappá szentelték Szombathelyen 1915-ben, négy év múlva Zalaegerszeg plébánosa huszonöt éven át és huszonöt évre rá veszprémi püspök. 1945-ben esztergomi érsek, Magyarország bíboros, hercegprímása. Helytállva Istenért, egyházért és szenvedő népéért az elnyomó hatalom kétszer vetette fogságba, 1949-ben pedig életfogytiglani börtönre ítélte. Rabságából 1956-ban a szabadságharc kiszabadította, de miután a szovjet erőszak leigázta az országot, tizenöt éven át az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövetségén kapott menedéket. Meghalt Bécsben 1975 május 6-án, azaz ötven éve. Élt és éljen a Szent Pannóniáért. Halála után pedig tizenhat évvel hazahozták Esztergomba és itt az Esztergomi Bazilikában a sírfelirata így hangzik: „az élet megalázta, a halál fölmagasztalta, az üldöztetés idején a leghűségesebb pásztor.” Hőn szeretett hazájának becsületét mindhalálig erős elősegítette.

Miért olyan nagyon fontos ápolnunk Mindszenty bíboros atyának az emlékezetét, illetve azt a történelmi tudatot és tudást, amely azt a korszakot illeti? Fiatal nemzedékek már nem úgy ismerik, mint ahogy mi ismerjük még a tapasztalat alapján, hogy mit is jelentettek azok az évek, azok az évtizedek, egyrészt hála Istennek, másrészt a tudás nem hiányozhat, ezzel kapcsolatban. Miért?

Azért, mert a közös történelmi emlékezet és emlékhelyek nélkül nem jön létre a nemzetté válás. Még egyszer: *a közös történelmi emlékezet és emlékhelyek nélkül nem jön létre a nemzetté válás!* VI. Pál pápa ezt le is írta velünk kapcsolatban, hogy nem nép, hanem nemzet. De egy nép nemzetté válásának lehetőségétől főtétele egy közös történelmi emlékezet. Azaz egy kollektív emlékezés, amelynek döntő szerepe van a nemzeti identitás, önazonosság kialakításában.

Mára meggyőződésem, hogy kulcskérdés az identitás megőrzése. Az önazonosságunk megőrzése, amely részben érvényes az egyes emberre és a közösségekre, valamint az egész nemzetre nézve is. A múltbeli események kollektív fölidézése ugyanis csoporttudatot alakít ki. Azaz a nemzet identitástudata, küldetéstudata. Ez utóbbit külön szeretném kihangsúlyozni, ma gondunk az önbecsülés hiánya, a saját

értéktudatunk elégtelensége, amely akadállyá válik a küldetésünk teljesítésében. Mindenkinek, az egyes embernek és a nemzetnek is megvan a maga küldetése és célja. De csak addig létezhet egyén és közösség, amíg küldetését teljesíteni tudja, ez fennmaradásának a záloga. Mi a magyar király, a magyar nemzet és benne nekünk személy szerint is a küldetésünk? Balassi Bálintnak az egyik kedves versét szoktam mindig magamban felidézni: „Ó én édes hazám, te jó Magyarország, ki kereszténységnek viseled pajzsát.”

A magyar énekben, költészetben refrén szerűen tér vissza, hogy a magyar király apostoli királyaink és az egész nemzet a kereszténység védőpajzsa, védőbástyája és védőfala. Ezek a képek azok, amik újra és újra visszatérnek. Érdekes ebből a szempontból irodalmilag is elemezni a magyar küldetéstudatot. A Belvárosi templomban az 1500-as évekből való freskótöredék sorozatban az egyik töredéken egy angyal, egy árpád sávós pajzsot tart. Azt mondták a művészettörténészek, hogy ez nem lehet, mert angyal nem tart pajzsot. Nem igaz. Ott van a kezében árpád sávós pajzs, de mivel freskótöredék, ezért szerettem volna, hogy jelenjen meg értelmezhető módon mindenki számára és ezért egy drapériában, egy műalkotásban, alatta a fülkében magában megjelenítettük az árpád sávós pajzsot – csak azért is! Igen, a magyar ember, a magyar nemzet, mint nemzet a kereszténység védőpajzsa, védőbástyája és védőfala. Ez a küldetéstudat nem veszhet el, hiszen ez fennmaradásunknak egyik lehetőségi föltétele, ezt külön szeretném kihangsúlyozni; ha szó van tehát arról, hogy mit kell tennünk, akkor ez az egyik fontos válasz a kérdésre. A küldetéstudatunkat ébren kell tartani, mely végig kíséri egyébként az egész magyar, az 1100 éves keresztény magyar történelmünket, amely egyébként keresztény, akár akarják, akár nem, akár tetszik, vagy akár nem.

Nézzük ezek után Mindszenty bíborosnak az alakját; idézeteket gyűjtöttem össze tematikusan. Ő az, aki nemzetmentő, ha mottót szeretnék választani az elmélkedésem számára, akkor azt mondhatom, Mindszenty bíboros a nemzetmentő. Miért is? Először is azért, mert a szabadság és a szeretet szimbóluma ő maga, létében, lényében. De a szabadságnak és a szeretetnek akképpen, ahogyan azt a keresztény örömhír, az evangélium megfogalmazza. Mit is jelent a szabadság? Mit is jelent a szeretet? A szabadság nem más, mint az elköteleződés lehetősége, a szabadság egy lehetőség,

aminek keretében elkötelezhetjük magunkat a kincs szolgálatában, ahogyan azt Jézus Isten országáról szóló hasonlata is mondja. A szeretet pedig az az igen, amelyet kimondunk a másik személyre vagy a közösségre. Jó, hogy vagy. Ez a szeretet lényege. Volt egy kedves mesterem, ezt hadd mondjam el, mert meghatározó élmény, édesanyámon és a teológián kívül, kedves mesteremtől tanultam meg, hogy mit jelent a szeretet, annak valóban krisztusi értelme. Három évig lehettem a plébános atyánál káplán, beosztott lelkész, egészen fiatalon. Botladozva csinálja az ember, próbálkozik és végzi a maga teendőjét, nyilván fiatalon sokszor ügyetlenkedve, de plébános atya úgy fogadott engem és úgy kísért végig a három éven át, amit a gesztusa mutatott, amikor megérkeztem. Szakadt, ömlött az eső, kis teherautó volt, rajta az íróasztal, ruhák, könyvek és jött a Nándi bácsi felém, hogy „Zolikám, megjöttél?” És mindvégig ezzel a nagy igennel vett körül engem és fogadott engem, botladozó fiatal káplánként is. Jó, hogy vagy. A másikra mondott igen, a másikat létében megerősítő szeretet, azaz közeledés. Ezért is adtuk az életvédő programnak, az Aquinói Szent Tamás Országos Életvédő Programjának ezt a mottót és ezt a nevet: Jó, hogy vagy. Ez a szeretet az, ami árad mindazokból, akik képviselik a nemzetet, képviselik a szeretetnek az országát, szemben a halál kultúrájával, a szeretet kultúráját. Mi az a három identitáspillér, ami feltételezi azt, vagy aminek a megléte feltételezi azt, hogy az önazonosságunk megmaradjon? A régiek pontosan tudták és nagyon fontos, hogy ki tudjuk mondani a lényegét mindig egy-egy szóval, egy-egy hívószóval, egy-egy nagyon rövid mondattal. Hogyan is foglalták össze a régiek az identitáspillért, a három identitáspillért? Isten, haza és család. És ez ma is ugyanúgy érvényes, mint ahogy mindig is érvényes volt. Mindezt azért mondom el, mert Mindszenty bíboros atya tevékenységét, beszédeit, igehirdetéseit szemlélve tematizálható ennek a három identitáspillérnek a megerősítése szempontjából az ő beszédeinek sora, vagy pásztorleveleinek a sora.

Itt hadd mondjam el külön, hogy hiányoljuk ma, hogy a katolikus egyházban ezek a pásztorlevelek, ezek a nyilvánvaló megnyilatkozások, egyértelmű kimondása az igazságnak, értékelése a jelen társadalmi helyzetnek akár erkölcsileg elsősorban meglegyenek. Nincsenek meg sajnos és ez nagy felelősségünk nekünk. Azért is vállalom nagyon tudatosan, hogy ahogy módom van rá, vagy, ahogy lehetőség van rá, igenis elmondjuk a magunk véleményét, illetve a ránk bízott evangélium szerinti

értékítéletet. Isten, haza és család. Hogyan is nyilatkozik erről Mindszenty bíboros? Hadd mondjak egy-két idézetet, vagy idézzek föl egy-két eseményt Mindszenty bíboros atyától, ami igazolja azt, hogy ezt a három identitáspillért tartotta ő is fontosnak a szolgálatában. Emlékezzünk csak vissza, először Isten, a vallásosság, hogy hogyan szervezett férfizarándoklatokat és lelkigyakorlatokat külön csak férfiaknak. Szeretném mondani, hogy nagyon hiányzik a férfi vallásosság sokszor ma a közösségeinkből, hála Istennek itt látom, itt vannak a férfi társak is. Ezért is olyan nagyon fontos, hogy férfiköröket, férfiklubokat, Szent József Férfikört hozzunk létre és a férfiak álljanak helyt a maguk vallásosságával a közösségben, mert hiszen az asszonyok vallásosságát ismerjük és ők tartják a közösségeinket a maguk imádságos életével, de hol vannak a férfiak? Az pedig legalább olyan fontos, a másfajta férfivallásosság, mint amilyen fontos az asszonyoké. Szíveskedjenek a férfi társak helyt állni; nagyon gyönyörű kezdeményezés a bazilika előtt a térden álló rózsafüzér imádság a férfiak részéről. Tehát emlékezzünk csak, hogy szervezte meg a zarándoklatokat, Máriaremetére mentek és százezer budapesti férfi vett részt ezeken a zarándoklatokon, százezer budapesti férfiember. Azért ez igencsak figyelemreméltó. Így beszélt erről a pécsi beszédében: „Az a tan, hogy a vallás magánügy, gyökerében rossz és bűnös.” Tudjuk nagyon jól, hogy akár a kommunista diktatúra, szocialista ideológia és főleg most a liberális prér megpróbálja visszatolni a magánszférába a vallásosságot. Ez bűnös ideológia, gyökerében rossz. „Alapja és gyökere a láthatatlan egyház levegője a vallásközömbösség. A katolikus egyház kárhoztatja a láthatatlan egyház tanát. A vallásközömbösség önmagában is feltétlenül rossz, istentelen, veszedelmes és az egyház kárhoztatta. De rossz a célja is. Az egy szükséges, a lélek üdvösségének a leértékelése. A vallás körül képmutatásnak helye nincs. Ahol a vallás már magánügy, ott korrupcióba, bűnbe és kegyetlenségbe fullad az egész élet.” Micsoda mondatok ezek. Nem magánügy a vallásosság, nem magánügy a hit megvallása, hiszen benne is van a szóban, azt igenis úgy kell megvallanunk, hogy az hasson kifelé másokra is. Azután, ugye ez az egyik, ami nagyon fontos, a vallásosság. A másik szempont a hitbeli tudás, a tudatos hit és ezzel kapcsolatban Szent Istvánra utal. István végrendelete így szól: „Hűség az Úristenhez, Krisztushoz, a Nagyasszonyhoz, egyházatokhoz, s a magyar hazátokhoz. Azért írtam ezt a körlevelet,

az egyik pásztorleveléről van szó, hogy írott szavam elérje a kisebb magyar csoportokat, sőt az összes magyar családot is, azaz a társadalmi életről van szó, a magyar nemzet életéről van szó. Az élők hazudozhatnak, a holtak nem hazudnak, amire intenek, rendületlenül követjük.”

„Hűek leszünk a Nagyasszonyhoz, egyházhoz, intézményeihez, hazánkhoz, az ősök hitéhez és erkölcséhez. Ez a mi erőnk, reményünk és vigasztalásunk” – mondja az egyik beszédében. Vagyis ne váljunk örökre elhalt rügyeivé, elszáradt leveleivé ennek az annyira megtépázott magyar életfának – figyelmeztet bennünket. Végül pedig a család, melyről így beszél: „Csodálatos erős vár a család, ha a küszöbe összenyílik a templom és a katolikus iskola megszentelt világával”. Tökéletesen összhangban van, amit mond azzal, mint amit ma Leó pápa mond a házasságról és a családról. Hadd idézzem most itt, hogy milyen az apostoli folytonosság, hogy hogyan van jelen ez a hit és az ezzel kapcsolatos élet hogyan van jelen a katolikus anyaszentegyházban. Leó pápa ugyanerről ezt mondja: „A házasság nem egy eszménykép, hanem a férfi és a nő közötti igaz szeretet mércéje, a teljes hűséges és teremtő szereteté, azaz olyan mértékben van jelen a férfi és a nő közötti szeretet, amilyen mértékben házasságot kötnek.” Azért erre figyeljünk oda. Tehát ahogy házasságot kötnek, olyan mértékben szeretik egymást. Ha nem kötnek házasságot, nem szeretik egymást, méghozzá úgy, hogy az élet forrása legyen. A családról pedig ezt mondja tovább: „A család, ahogy azt Isten megalkotta, az élet és a szeretet szentélye.” Senkinek sincs joga és hatalma arra, hogy újra definiálja ezt az alapzatot!

Ugye, nagyon jól ismerjük a liberális ideológiával kapcsolatban is a szórablásnak a jelenségét. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a hagyományosan keresztény fogalmakat vagy lecserélik mással, vagy pedig a tartalmát valami ellentétes tartalommal töltik meg. Gondoljunk csak a családnak a fogalmára, vagy a házasságnak a fogalmára. A bejegyzett élettársi kapcsolat, a homoszexuálisok viszonya, a transzneműeknek az együttélése, az összebútorozás az ugyanolyan, mint a szentségi házasság? Nem. Nincs egyenlőség, és ha most visszatérünk a szabadkőműves támadásokra, ugye a szabadkőműves és az ideológiai támadásokra, akkor látjuk valóban, hogy ezek hogyan hatnak. A szórablás jelensége például ehhez tartozik. Az 1920-as években a frankfurti iskola volt az, ami kidolgozta azt a stratégiát, amelynek nyomán a hagyományosan

keresztény társadalmakat aláásták. Mára kikezdték a keresztény társadalmakat, aláasták és kiépült egy New Age, egy új világ, ahogy azt egyébként pont Wittner Mária leírja, hogy a stratégia az, hogy anarchiát keltsenek. Ezt láttuk az utcákon, a templomom mellett a hídlezárások és egyebek alkalmával, valamint a Ferenciek terén is zajló anarchia keltésnél. Nem más a szándék, anarchiát kell kelteni és akkor már kialakítják az új rendet, de ez már nem a hagyományosan keresztény társadalom rendje, hanem a maguk rendje. És ha végig nézzük a szabadkőműves stratégiának az elemeit, amelyik a frankfurti iskolától már világosan látszik és a szabadkőműves páholyoknak az irat anyagából kiolvasható, akkor látjuk, hogy lépésről-lépésre hogyan bontakozott ki ez a stratégia és mára hogyan érte el a célját. Ne felejtjük el, hogy elérte a célját. Kultúrharc van, sőt annál több. Elérte a célját ez a stratégia. Tudjuk, hogy Németországból, Frankfurtból települtek át 1920-ban filozófusok, ideológusok Amerikába és ott dolgozták ki ezt a stratégiát. Ha végig nézzük ezt, ennek az elemeit és végig nézzük a radikalizálódó szabadkőműves páholyok iratanyagait, akkor azt látjuk, hogy a kettő között átfedés van. Szeretettel ajánlom figyelmükbe Raffay Ernőnek, a szabadkőműves Trianon előtti és a szabadkőművesség Trianon utáni kötetét, két kötetéről van szó. Azért olyan nagyon figyelemreméltó, mert ebben levéltári kutatások nyomán tárja föl a szabadkőműves stratégiának a pontjait. Nem ideológiai előföltételekből, vagy nem érzelmi háttérrel, hanem titokzatos módon a könyvtárban a miniszteri rendelet nyomán vagy utána, miután betiltották a szabadkőműves páholyokat, az iratanyagokat elszállították és ez ma kutatható a levéltárban. Raffay Ernő megtette, úgyhogy ezekből az anyagokból szinte összeollózva állította össze a szabadkőművesség történetét és ebben rajzolódik ki ez a bizonyos stratégia, hagyományosan keresztény társadalmak aláásásának a stratégiája és egy új társadalmi rend, egy új világrend kiépítésének a szándéka. Nem sorolom most, hogy mi minden tartozik ide szó volt már ezekről: a katolikus egyház tönkretétele, a családelleses támadások, a katolikus oktatás és aztán most legutoljára nyilván a migrációnak az ügye, a gender ideológia és a többi mind-mind ide tartozik, ennek a sorába tartozik. Mára nyilvánvaló, hogy ezzel szembe kell mennünk, szembe kell néznünk és tudatosan kell fölvenni a harcot. Mindszenty bíborosnak a Szent István Bazilika előtti, 1945-ben mondott beszédéből szeretnék még idézni, ami összefoglalja az ő lelkületét:

„hiszek a szeretet végső győzelmében és hittel hirdetem, hogy a mi eszményünk egy olyan Magyarország megteremtése, amelynek alapja a valláserkölc, támasza a nemzeti érzés, ifjai és leányai pedig hívők és magyarok”. Ez az a hitvallás, amelyik összefoglalja Mindszenty bíboros atyának a főpásztori szolgálatát és egyben azokat a pilléreket, amelyeket ma is meg kell erősítenünk: Isten, haza és család. Ne váljunk örökre elhalt rügyek, elszáradt leveleknek a növényévé, s ne váljék magyarságunk az élet ilyen megtépázott életfává. Segítsen bennünket az ő közbenjárása és befejezéséppen hadd mondjam el a boldoggá avatásáért az imádságot. Járjon közben értünk, hogy az oltáriszentség népeként, a Nagyasszony nemzeteként legyen jövőnk és küldetésünkben erősödjünk meg. „Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében ámen. Istenünk, te Mindszenty bíborost arra választottad ki, hogy az üldöztetés idején mindhalálíg hűséges főpásztor legyen, az igazság és a szeretet tanúságtevője. Hívó néped örömére add meg nekünk, hogy őt mielőbb egyházunk szentjei között tisztelhesünk, Krisztus a mi Urunk által. Ámen.”

Köszönöm szépen a díjat és megtisztelő figyelmüket.

https://www.youtube.com/watch?v=7vR_99ciiGc&t=56s